

An aerial photograph of Breda, Netherlands, taken during the golden hour of sunset. The Grote of Sint-Jacobskerk, a large Gothic church with a tall, ornate spire, stands prominently in the center. The city's dense residential and commercial buildings are visible in the foreground and middle ground, with their roofs reflecting the warm light. In the far distance, wind turbines are visible against the horizon. The sky is a mix of orange, yellow, and soft blue. The image is framed by a large, semi-circular cutout on a solid teal background.

Gemeentelijk inzet Verbeter Breda 2023

ver
beter
breda

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Meer ruimte voor ontmoeting	5
Goed wonen in een fijne buurt	6
Wat wil het programma Verbeter Breda bereiken?	6
Waar heeft de gemeente op ingezet de afgelopen 6 maanden?	6
Kunnen worden wie je wilt zijn	9
Wat willen het programma Verbeter Breda bereiken?	9
Waar heeft de gemeente op ingezet de afgelopen zes maanden?	9
Een leefbaar inkomen	14
Wat wil het programma Verbeter Breda bereiken?	14
Waar heeft de gemeente de afgelopen 6 maanden op ingezet?	14
Naar een integrale wijkaanpak.....	18
Organisatie van Verbeter Breda.....	21
Beweging Verbeter Breda.....	23
De financiering	25
Het volgen van de resultaten	27

Inleiding

Als gemeente Breda zijn wij partner in het programma Verbeter Breda. Inwoners, scholen, bedrijven, politie, woningcorporaties, zorg- en welzijn, gemeente en het rijk werken samen aan een blijvend beter Breda. Het programma Verbeter Breda werkt aan gelijkere kansen, waar je ook opgroeit in Breda. Binnen één generatie willen we dit samen met andere partners en bewoners realiseren. In 2040 moet iedereen in Breda voldoende kansen kunnen pakken om zelf zijn leven waardevol in te richten. Daarbij staan drie bouwstenen centraal: Kunnen worden wie je wilt zijn, Goed wonen in een fijne buurt en een Leefbaar inkomen.

Totaal

In het programma krijgen 16 buurten extra aandacht¹. Het zijn de buurten waar het op vele indicatoren gemiddeld veel slechter gaat dan in de rest van Breda. Het gaat om de buurten in de afbeelding uit het Rekenkameronderzoek naar Segregatie in Breda uit 2021.

Het programma werkt vanuit 6 principes om blijvend verschil te gaan maken. Een van die principes is dat we met elkaar buurt-, wijk- en stadsgericht werken. Hiermee bedoelen we dat we niet alle oplossingen in de 16 buurten zelf kunnen vinden, soms liggen delen van een oplossing elders in de stad. Het programma werkt niet alleen in de wijken, het werkt vooral vóór de 16 buurten en wijken en de mensen die er wonen.

Pact van Breda deel 3

De gemeente Breda heeft samen met partners en bewoners van de stad het Pact van Breda, deel 3 ontwikkeld: het eerste vijfjarige uitvoeringsprogramma (2023-2028) van Verbeter Breda. Dit uitvoeringsprogramma bestaat uit plannen die we met elkaar gaan uitvoeren om de doelstellingen op de drie bouwstenen én de lange ambitie van Verbeter Breda dichtbij te brengen.

In het Pact van Breda, deel 3, wordt ook aandacht gevraagd voor een integrale wijkaanpak: Samen met bewoners vanuit de wijk werken aan de verschillende doelen (aansluitend bij het eerste principe van het programma: “Met en voor bewoners”). Rode

¹ Het rijk hanteert een iets andere afbakening van het ‘focusgebied’ in Breda. De wijken Brabantpark, Heusdenhout en Valkenberg zijn geen onderdeel van het focusgebied in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.

draad door het hele Pact heen is “ontmoeting”. We hebben letterlijk en figuurlijk ruimte nodig om elkaar (weer) te ontmoeten; alleen dan kunnen we nieuwe verbindingen maken, nieuwe bruggen bouwen, samen dingen doen en maken, elkaar helpen en onszelf ontwikkelen.

Voortgangsrapportage

De gemeente Breda is een grote en belangrijke partner in het programma. Bij veel onderdelen binnen het programma spelen we een rol. De raad stelde de ‘gemeentelijke inbreng Verbeter Breda Pact van Breda deel 3’ eind maart '23 vast. De rol die we vanuit de gemeente in het kader van Verbeter Breda spelen in plannen verschilt per plan. Het kan gaan om het vertalen van ambities uit het Pact in reguliere beleidsdocumenten, zoals de onderwijsvisie of woonzorgvisie. Het kan gaan om het versterken of anders organiseren van plannen, zoals de inspanningen rondom Financy (het nieuwe gemeentelijk financieel expertisecentrum) of het gaat om het initiëren en realiseren van nieuwe plannen, zoals het plan ‘Veerkracht Middellaan’.

In deze rapportage nemen we u mee in de stappen die we als gemeente hebben gezet en in de resultaten die we daarmee samen met de partners boeken. Deze rapportage zal de komende jaren worden doorontwikkeld en naarmate de tijd vordert ook meer cijfermatige informatie bevatten over toe- en afname van de indicatoren uit de monitor.

Meer ruimte voor ontmoeting

Ruimte voor ontmoeting loopt als een rode draad door Verbeter Breda Pact deel 3. Zo staat in het Pact opgenomen dat we met elkaar meer ruimte willen creëren voor ontmoeting. De gemeente wil samen met Verbeter Breda-partners ontmoeting makkelijker mogelijk maken: overal bouwen we met elkaar aan plekken van ontmoeting of werken we aan het versterken van (sociale) netwerken. Door meer ontmoetingsruimte mogelijk te maken ontstaat er een goede basis voor de wijk, raken mensen vanzelf meer en meer betrokken en kan wederkerigheid ontstaan. Ontmoeting is dan ook verweven in alle bouwstenen.

Meer ontmoeting in de wijk mogelijk maken

De raad heeft het belang van deze ambitie benadrukt in twee moties (voorzieningen om te ontmoeten zijn belangrijk voor de veerkracht van een gebied & 'wat te doen met het Verbeter Breda miljoen). We hebben in Q4 '23 gewerkt aan de voorbereidingen van **het project 'Versterken ontmoetingsplekken'**, om bestaande ontmoetingsplekken te upgraden en plekken met meerdere functies geschikt(er) te maken voor ontmoeting. In het kader van de Spuk Kansrijke Wijken² hebben we een bijdrage voor de uitvoering van dit plan aangevraagd.

² Subsidieregeling van BZK, OC&W, SZW en VWS: heeft als doel om de stedelijke focusgebieden te ondersteunen bij actielijn 3 van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid: meedoen in de samenleving.

Goed wonen in een fijne buurt

Wat wil het programma Verbeter Breda bereiken?

We willen dat alle bewoners van Breda in 2040 betaalbaar, gezond en veilig wonen. In 2040:
Zijn er genoeg betaalbare woningen, goed verdeeld over buurten
Zijn er genoeg voorzieningen in iedere buurt en is het ook buiten op straat prettig
Werken in Breda inwoners, gemeente, maatschappelijke en commerciële organisaties duurzaam samen

Waar heeft de gemeente op ingezet de afgelopen 6 maanden?

De afgelopen maanden is de gemeente zoals in het Pact van Breda deel 3 staat begonnen met onderzoek naar de juiste koers en aanpak in (nieuwe en bestaande) wijken en naar vormen van samenwerking. Daarnaast zijn we ook gestart met de uitvoering van een aantal concrete plannen uit het Pact.

Gevarieerde wijken

We willen dat meer mensen betaalbaar kunnen wonen en dat er een meer evenwichtige verdeling komt van woningen over de stad. Dat kan door de bouw van meer betaalbare woningen verspreid over de stad, door anders om te gaan met woningtoewijzing en door het mogelijk maken van bijvoorbeeld het splitsen van woningen of het delen van woningen. We borgen deze koers in de Woonvisie die Q1 '24 wordt voorgelegd aan de raad. Parallel hieraan concretiseren we deze visie in afspraken, die worden gemaakt in het kader van de Alliantie Wonen, tussen woningbouwcorporaties, huurderskoepel, gemeente en zorginstellingen. Ook andere ambities uit het Pact worden hierin vertaald

tot concrete maatregelen gericht op het **tegengaan van verloedering** en het bevorderen van **leefbaarheid en veiligheid**.

Bureau Circusvis is in Q4 '23 namens de corporaties en gemeente gestart met een **studie naar de mogelijkheden voor en effecten van positieve woningtoewijzing**, waarbij ze zowel qua inhoud en proces adviseren én inzichtelijk maken wat de consequenties zijn van ingrepen voor woningzoekenden in Breda.

Het KAW rapport naar **verdichtingsmogelijkheden** is afgerond. Er worden in Q4 '23 en Q1 '24 wijken geselecteerd door corporaties/gemeente waarin we de adviezen gaan concretiseren. In Brabantpark/Heusdenhout wordt dit plan onderdeel van een wijk of gebiedsvisie die met bewoners en relevante partners wordt opgesteld.

De gemeente is eind Q4 '23 gestart met de voorbereidingen van de ontwikkeling van integrale **huisvestingsplannen en referentienormen**; hiermee kan bewuster worden gestuurd op voldoende voorzieningen, die aansluiten bij de behoeften van de buurt (of het nieuwe stadsdeel, zoals in het geval van de drie grote gebiedsontwikkelingen in Breda).

Er is een analyse gedaan van de (mogelijkheden voor) **bedrijvigheid in de buurt** in Schorsmolen/ Fellenoord. De komende maanden volgen gesprekken met ondernemers en bewoners over (de behoefte aan) ruimte voor ondernemerschap en behoefte aan ondersteuning. Vervolgens wordt een plan geformuleerd en start de uitvoering in de 2e helft '24.

Ontmoeting in de wijk

De sociaal en fysiek wijkbeheerders én wijkmanager van de gemeente zijn inmiddels aangesloten bij **één team Hoge Vucht**. In dit team werken medewerkers van corporaties en gemeente onder één vlag; zij vertegenwoordigen elkaar in het contact met bewoners, zodat je als inwoner altijd aan het goede adres bent. Er wordt een voorstel voorbereid voor de evaluatie van de samenwerking en uitbreiding van de aanpak naar andere wijken, in 2024 te beginnen in Tuinzigt.

Het behoefteonderzoek van en door bewoners over de **bibliotheek in de Hoge Vucht** is in september afgerond; daarna is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de realisatie van de bieb in de wijk. Omdat er geen goede locatie beschikbaar is voor de bieb waar we direct kunnen starten, werken we aan de opening van een tijdelijke bieb. We hebben rijksmiddelen Spuk Kansrijke Wijk aangevraagd voor de tijdelijke exploitatie van de bieb 4.0. Het is de bedoeling om hierover nog dit jaar een besluit te nemen.

We werken aan een gezonde buitenruimte. De opdracht voor **de visie op de sportboulevard** is in Q4 '23 verstrekt. Er komt specifieke aandacht voor onderzoek onder en met (moeilijk bereikbare) wijkbewoners door de buurten in te gaan.

De voorbereidingen voor het project **Veerkracht in de Middellaan** zijn gestart in '23 en wordt operationeel in Q1 '24. Een groep bewoners, woningbouwcorporatie Alwel en de gemeente hebben afspraken gemaakt over het vrijmaken van een gezamenlijke ontmoetingsruimte en de inzet van maatschappelijk werk in de flat. Met zorgorganisaties

worden afspraken gemaakt over samenwerking. Doel is om zelf, samen en met een lichte vorm van ondersteuning problemen te voorkomen en te bestrijden. Daarmee wordt wonen in de Middellaan en omgeving fijner en veiliger, ook **mét mensen met onbegrepen of probleemgedrag**.

Benjamin Wessels:

“Het is goed om elkaar als buurtbewoners te leren kennen”

Aan welk (Verbeter Breda) doel werk je?

“Aan goed wonen in een fijne wijk. In ons appartementenblok aan de Middellaan wonen heel veel kwetsbare mensen. Mensen met een beperking, een SMO- of GGZ-achtergrond en ook veel nieuwkomers. Voor hen is geen vangnet dicht bij huis, waardoor het soms uit de hand loopt. Met een groepje bewoners zijn we nu aan het kijken of we een gezamenlijke huiskamer kunnen creëren waar buurtbewoners binnen kunnen lopen met al hun vragen. Een plek die veilig voelt voor ze en waar ze worden doorverwezen naar de juiste professionele hulp als dat nodig is. Zodat een hulpvraag vroegtijdig wordtesignaleerd en voorkomen wordt dat mensen afglijden.”

Hoe gaat het?

“Heel goed: het team bestaat nu uit een aantal buurtbewoners en samen met Alwel zoeken we een locatie waar we vanaf januari 2024 terecht kunnen. Ook zijn we op zoek naar een professionele kracht voor ons team, die dicht bij de mensen staat en goed kan inschatten welke hulp nodig is in bepaalde situaties. Ondertussen ontstaan er al allerlei ideeën hoe we de huiskamer kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld samen koken. Het is niet alleen gezellig, maar ook financieel aantrekkelijk om samen te eten. We hopen ook dat burens zelf met ideeën komen. Wat ons betreft kan alles.”

Wat is het allermooist aan wat je aan het doen bent?

“Dat mensen me blijven verrassen. Soms zie ik iemand voorbijfietsen waar ik in het donker een blokje voor zou omlopen. Maar als ik hem dan werkelijk spreek, bijvoorbeeld op een buurtbarbecue, blijkt het een hele vriendelijke, zachtaardige man te zijn. Daaraan merk ik steeds dat het goed is om mensen werkelijk te leren kennen. En daaraan dragen wij bij met dit initiatief.”

Leren van elkaar

Het projectteam Verbeter Breda heeft met inbreng van diverse partners van Verbeter Breda een **stad/wijkmakerscursus** ontwikkeld. Deze cursus biedt een alternatieve manier van samenwerken aan een ontwikkeling in de buurt; niet door bewoners mee te informeren over plannen en hen daarop te laten reageren, maar door het delen van expertise van inwoners en betrokken professionele partijen in cursusvorm, waardoor er meer wederzijds begrip en inzicht ontstaat over kansen, bedreigingen en aanpak van een concrete ontwikkeling. In 2024 gaan we op zoek naar een praktijkcasus voor de uitvoering van de cursus.

Aandachtspunt

- De woningnood en de grote verschillen in belangen tussen groepen mensen maken het nemen van besluiten over bijvoorbeeld het anders toewijzen van woningen of het beter spreiden van betaalbare woningen ingewikkeld; belangrijk is om steeds de ambitie van en de afspraken over Verbeter Breda voor ogen te houden bij het nemen van besluiten.

Kunnen worden wie je wilt zijn

Wat willen het programma Verbeter Breda bereiken?

We willen dat alle kinderen en jongeren in 2040 kunnen worden wie ze willen zijn. Dan moet je wel gezond en veilig kunnen opgroeien: thuis, in de buurt, op school en op het werk, zonder dat het uitmaakt waar je woont.

In 2040:

Is er vanaf het begin de juiste ondersteuning bij opvoeden en opgroeien

Hebben alle scholen in Verbeter Breda-wijken een Rijke Schooldag

Kunnen alle Bredase kinderen iedere dag gezond eten en voldoende bewegen

Kunnen alle kinderen veilig opgroeien en worden ze niet verleid tot criminaliteit

Waar heeft de gemeente op ingezet de afgelopen zes maanden?

De afgelopen zes maanden is binnen deze bouwsteen door de gemeente ingezet op het ontwikkelen van een gemeentelijke visie op het gebied van gezondheid en onderwijs. Daarnaast zijn we met het project Kanz+ van wal gekomen. Ook zijn er mooie stappen gezet binnen Preventie met Gezag en tot slot werken we als gemeente samen met onderwijs, kinderopvang en sport-, cultuur en welzijnsorganisaties aan een steeds rijkere schooldag en het ondersteunen van gezinnen om zo veel mogelijk kinderen een goede start mee te geven.

Vergroten van de mogelijkheden

Het voorlopertraject **rijke schooldag** is gestart in maart '23. INOS is trekker en penvoerder namens de samenwerkende partijen. 14 Bredase scholen zijn gestart. Deelname van kinderen werd niet verplicht gesteld, maar was gelijk hoog tot zeer hoog. Het programma is ingevuld in 4 blokken van 6 weken (maart, mei tot de zomervakantie en vanaf september tot december). In juni '23 is door het ministerie van OC&W een nieuwe rijkssubsidieregeling bekend gemaakt. Een belangrijk verschil met de eerdere regeling is

dat enkel A-scholen 100% financiering vanuit de regeling krijgen en zogenaamde B-scholen nog maar 50%. Daarnaast worden er extra eisen gesteld aan het aantal uren verrijking per week. Voor veel scholen is dat nu niet haalbaar. Drie basisscholen hebben zich ingeschreven en zullen gebruik maken van de beschikbare rijksmiddelen. De andere basisscholen maken nu dan even pas op de plaats, maar zij laten het doel van een rijke schooldag echter niet los. De gemeente en onderwijsinstellingen zijn met elkaar in gesprek om te kijken hoe we - los van de rijksregeling - aan dit streven invulling kunnen geven. Dit gesprek vindt nu plaats binnen het waardenetwerk "Kansrijke Jeugd".

In de SPUK-aanvraag Kansrijke Wijken / Ontwikkeling van het Jonge Kind is met de 6 principes van Verbeter Breda in gedachten ingezet op focus, maatwerk en ongelijk investeren. Op een aantal locaties, waar de achterstanden het grootst zijn, worden interventies gestapeld. Zij zetten vol in op onder meer **ondersteuning** in het gezin bij **taalachterstand**, meer kinderen gebruik te laten maken van Vroegschoolse Educatie (VE), ontbijt bij VE én de versterking van groep 1 en 2 met een onderwijsassistent of pedagogisch medewerker,

Tot slot ondersteunt de gemeente op een van deze locaties ook een pilot **huiswerkbegeleiding** (start eind '23). Een andere basisschool sluit vanaf het schooljaar '24-'25 aan.

Monique van der Schoot, directeur KBS de Weerijds
"Het allermooiste zijn die blije koppies van de kinderen"

Aan welk doel van Verbeter Breda werk je?

"Met de verrijkte schooldag willen we kansengelijkheid voor kinderen vergroten. Soms hebben kinderen een groot potentieel, maar hebben ze niet altijd de kansen om dit potentieel te benutten. Dat willen we verbeteren met de Verrijkte Schooldag. Kinderen kunnen een aantal dagen per week na schooltijd op school hulp krijgen met hun schoolwerk en deelnemen aan leuke en leerzame activiteiten. Door te ontdekken en ervaringen op doen, verbreedt hun ontwikkeling."

Hoe gaat het?

"De Weerijds biedt nu voor het tweede schooljaar 2 dagen per week de Verrijkte Schooldag aan. Het percentage leerlingen dat meedoet is heel hoog en we krijgen veel positieve reacties van de leerlingen en ouders. Langzaamaan werken we dan ook naar uitbreiding van de Verrijkte Schooldag. Maar we willen wel kwaliteit leveren, dat aspect staat voorop. Binnen onze school en INOS hebben we hierover onderling intensief overleg. We zien dat wat bij de ene school werkt, niet bij de ander ook hoeft te werken. Bij de een loopt een activiteit gesmeerd, terwijl het bij de ander helemaal niet aanslaat. En ook de behoefte in de aanpak van de begeleiding is overal anders. Dat nemen we allemaal mee en al doende leren we."

Wat is het allermooist aan wat je aan het doen bent?

"Het allermooiste vind ik die blije koppies van die kinderen als ze met activiteit bezig zijn. Zo gemotiveerd en blij om nieuwe dingen te ervaren. Dat voelt als een kers op de taart; gelukkige kinderen is wat we uiteindelijk willen."

De gemeente is gestart met het maken van een **onderwijsvisie**. De visie heeft tot doel dat iedereen, kind en volwassene, de mogelijkheden krijgt om te leren en zich te ontwikkelen, zijn/haar talenten te ontdekken en in te zetten voor zijn dromen en 'te kunnen worden wie je wilt zijn'. Het bevorderen van passende kansen is de dragende pijler van deze visie. Er wordt breder gekeken dan de school. Gezin en buurt zijn ook spelers in het pedagogisch netwerk rondom het kind. Het **versterken van die**

pedagogische basis vraagt om een verbinding tussen scholen en het maatschappelijk veld en het investeren in een (ruimtelijke) omgeving die bijdraagt, stimuleert en uitdaagt.

Wil je gezinnen met problemen goed begeleiden dan moet je domeinoverstijgend werken. Dat is het idee achter **Kanz+**. In Q3 '23 en Q4'23 is het team geformeerd en gestart met zeven gezinnen. Doel is om dit jaar nog toe te groeien naar 10 gezinnen. De informatie die hieruit voortkomt is van belang voor zowel de hulp aan gezinnen als de doorontwikkeling van de manier van werken. Vandaar dat nu gewerkt wordt aan het opzetten van data- en effectonderzoek.

Meer aandacht voor gezondheid

Een groot aantal scholen mogen meedoen aan het Rijksprogramma Schoolmaaltijden, maar helaas niet alle basisscholen in de Verbeter Breda-wijken. Om ervoor te zorgen dat kinderen met een volle maag naar school heeft Verbeter Breda hiervoor extra middelen in de Spuk Kansrijke Wijk aangevraagd. Met een aantal scholen is afgesproken om de komende twee jaar toe te werken **naar ontbijt op school**.

GGZ Breburg gaat samen met GGD West Brabant en het Regionaal SamenwerkingsVerband (RSV) gezien de eerste positieve resultaten van het project "**Gezien, Gehoord, Gesteund**" door met dit project. Onderdeel van het vervolg wordt het inrichten van een integraal steunpunt jeugdpreventie op de scholen. Ook wordt de pilot verbreed naar andere scholen zoals Onze Lieve Vrouwe Lyceum, Curio De Rotonde, Curio Prinsentuin van Cooth, Mencia de Mendoza Lyceum, het Newman College en het Stedelijk Gymnasium. De gemeente geeft subsidie voor dit project.

De gemeente is samen met de stad in '23 gestart met de ontwikkeling van een **gezondheidsvisie**. Deze visie heeft als ambitie dat in 2040 iedereen in Breda de handvatten heeft om een gezonde leefstijl te hebben. Daarbij daagt de omgeving uit tot een gezonde leefstijl en stimuleert gezond eten, bewegen en ontspannen. Vanuit de gezondheidsvisie wordt extra aandacht gevraagd voor gelijke gezondheidskansen voor iedereen. De gezondheidsvisie wordt in Q2 '24 naar de raad gestuurd.

Vanaf 2024 wordt door de gemeente samen met Verbeter Breda-partners als de GGD en mede door de ondersteuning vanuit de SPUK Kansrijke Wijk (reeds toegezegde 100.000 euro per jaar voor 3 jaar) een **onderzoek 'gezonde buitenruimte'** gestart in een of meerdere Verbeter Breda-wijken. Het onderzoek richt zich op mogelijke (fysieke) interventies in de leefomgeving die bijdragen aan het vergroten van de gezondheid, maar ook leefbaarheid en veiligheid van bewoners.

Weerbaar maken van kinderen en jongeren

In het programma **Preventie met Gezag** (PmG), gestart in het voorjaar '23 in de Hoge Vucht wordt voorkomen dat kinderen en jongeren in een kwetsbare positie de criminaliteit in gaan en daarin verder afglijden. Met middelen van het rijk (J&V) is een team samengesteld. Ook de politie heeft extra middelen ontvangen voor PmG en kan daardoor extra capaciteit inzetten voor dit programma. Momenteel wordt gewerkt aan een (strategisch) uitvoeringsplan '24 waarbij bezien wordt waar, gelet op de ervaringen hier en elders in het land, aanpassing c.q. aanscherping nodig is op het oorspronkelijk

plan van aanpak. Er is een nauwe samenwerking met het Ministerie van J&V, de andere PmG-gemeenten en de verschillende interne en externe partners van PmG in Breda.

Frank Hustin, programmamanager Preventie met gezag:

Aan welk doel van Verbeter Breda werk je?

“Wij werken aan kansengelijkheid, door te kijken hoe we kunnen voorkomen dat jongeren afglijden naar de criminaliteit. Dat doen we samen met partners als de politie, het Openbaar Ministerie, Halt, jongerenwerk, reclassering, de Raad van de Kinderbescherming en woningbouwverenigingen. We richten ons op de wijk Hoge Vucht, omdat uit cijfers blijkt dat jongeren daar het grootste risico lopen in aanraking te komen met criminaliteit.”

Hoe gaat het?

“We zijn in mei gestart en hebben voor de zomer alle scholen in de wijk bezocht, zowel basisscholen, vmbo als middelbare scholen. We hebben daarbij kaarten uitgedeeld, met daarop signalen die erop kunnen wijzen dat een jongere op het verkeerde pad raakt. Bijvoorbeeld als een 13-jarige dure merkkleding draagt en meerdere telefoons heeft. Zo willen we scholen helpen om eerder te signaleren en te voorkomen dat een jongere afglijdt in de criminaliteit. Momenteel bezoeken we de scholen samen met jeugd-Boa's en medewerkers van Halt. Halt gaat preventieve gesprekken draaien op de scholen, om snel een gesprek met jongeren te hebben als het fout dreigt te gaan. Eind augustus is ook het Schakelteam gestart. Daar bespreken alle partijen de door professionals gemelde signalen om een jongere de beste hulp te geven. Dat begint nu vruchten af te werpen.”

Wat is het mooist aan wat je aan het doen bent?

“Het is zo belangrijk voor jongeren om veilig op te groeien en kansen te krijgen op studie en werk. En dat wijkbewoners kunnen wonen in een prettige buurt, zonder zich zorgen te hoeven maken over jeugdoverlast, drugshandel, inbraken of wat dan ook. Het is fijn om samen met alle partners te werken aan de veiligheid en leefbaarheid van een wijk en daar een toekomstbestendig plan voor te maken.”

Om te voorkomen dat preventie met gezag nodig is, zijn we als gemeente bezig met het ontwikkelen van een plan van aanpak om de **pedagogische basis** op scholen te **versterken**. De Werkeenheid Breda-Noord (samenwerkingsverband Passend Onderwijs) werkt aan verschillende initiatieven om vanuit de Verbeter Breda-gedachte in te zetten op het **voorkomen van jonge aanwas**. Eén van deze initiatieven is het voorkomen van verwijzingen speciaal onderwijs van jeugdigen door extra inzet op pedagogiek op school, met een CJG-coach als verbinder van de jeugdige, zijn gezin en het onderwijs.

Aandachtspunten

- Veel thema's komen hier samen. En daardoor ook sturing vanuit verschillende domeinen: Jeugd, Onderwijs, Gezondheid, Veiligheid, Zorg. Niet alleen vanuit de gemeente, ook vanuit het rijk. We moeten er met elkaar voor zorgen dat het vanuit oogpunt van kind en gezin met elkaar verbonden is. Dat de verschillende partners elkaar snel kunnen vinden en dat regelgeving niet in de weg zit. De gemeente is een belangrijke partner in dit spel. Omdat nu veel in ontwikkeling is biedt dit ook momentum en dus kansen.
- Binnen Verbeter Breda wordt binnen deze bouwsteen gekozen voor focus en maatwerk. Doe het goed op enkele locaties, stapel de interventies en leer hiervan. Voorkomen moet echter worden dat de administratieve last voor die locaties te groot

wordt vanwege de verschillende regelgeving en de eisen die we met elkaar stellen aan monitoring.

- Zowel rijk als gemeente kent steeds vaker incidentele financiering of financiering voor maximaal 4 jaar. De Verbeter Breda beweging zetten we echter in voor twintig jaar. Hoe kunnen we er met elkaar voor zorgen dat we rondom gezinnen, kinderen en jongeren een sterk netwerk bouwen dat er structureel mag zijn én kan blijven?

Een leefbaar inkomen

Wat wil het programma Verbeter Breda bereiken?

Het doel van Verbeter Breda is een leefbaar inkomen voor iedereen, want kansengelijkheid begint met bestaanszekerheid. Specifiek willen we dat dat de kinderen en jongeren van nu in 2040 een goed inkomen hebben en goed met geld om leren gaan. Een inkomen waarvan ze gezond kunnen leven, met een kleine buffer voor tegenvallers. In 2040:

Krijgt iedereen de juiste ondersteuning

Groeien kinderen op in gezinnen die de basisbehoeften kunnen betalen

Vinden jongeren snel een stage of baan en kun je als je werkt je basisbehoeften betalen

Waar heeft de gemeente de afgelopen 6 maanden op ingezet?

In het Pact van Breda deel 3 wordt geconstateerd dat er veel ideeën zijn over wat er nodig is voor meer bestaanszekerheid voor Bredanaars, maar dat weinig partijen er invloed op kunnen uitoefenen. De gemeente is lokaal dé partij. De gemeente heeft de afgelopen maanden enkele plannen gericht op het vergroten van mogelijkheden om aan het werk te gaan geconcretiseerd. Doel is deze in '24 van start te laten gaan. Ook werken we actief aan het terugbrengen van vaste lasten door energiemaatregelen. En we werken aan de bereikbaarheid van ondersteuning en het verbeteren van ondersteuning bij financiële problemen, armoede en schulden.

Meer wegen naar werk

In toenemende mate is het gemeentelijk financieel kenniscentrum **Financy** aanwezig bij **wijkpunten en spreekuren** in de stad. De samenwerking met de maatschappelijke partners wordt steeds nauwer. In Q4 '23 worden de digitale programma's getest en in gebruik genomen. In Q1 '24 wordt het digitale programma 'BerekenUwRecht' breed over de stad uitgerold. Dit houdt in dat dit programma onder de aandacht wordt gebracht bij de maatschappelijke partners. Hiermee wordt geprobeerd de aanspraak op financiële

(Rijks- en/of gemeentelijke) regelingen te maximaliseren en ervoor te zorgen dat inwoners de regelingen waar zij recht op hebben daadwerkelijk ontvangen.

Zishan Butt, projectleider Financy Gemeente Breda:

“We zeggen altijd dat we er voor de inwoners zijn en maken dat nu waar”

Aan welk (Verbeter Breda) doel werk je?

“Aan een leefbaar inkomen voor iedereen en specifiek de bescheiden inkomensval. Soms gaan mensen er netto financieel op achteruit gaan wanneer zij vanuit hun uitkering een baan krijgen. Omdat zij dan voor bepaalde toeslagen, zoals huur- of zorgtoeslag, niet meer in aanmerking komen. Dat motiveert natuurlijk niet. Wij vinden dat het moet lonen om aan het werk te gaan.

Het stelsel kunnen we niet veranderen, maar we kunnen kandidaten wel zo goed mogelijk ondersteunen in dit proces. We gaan daarvoor heel eerlijk het gesprek aan: wat betekent het concreet voor je financiële situatie als je gaat werken? En we onderzoeken alle mogelijkheden om er financieel zo goed mogelijk uit te komen. Bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de werkgever: wat zijn daar de mogelijkheden?”

Hoe gaat het?

“Onze afdeling is sinds vorig jaar bezig met deze aanpak. Inmiddels gaan we actief de stad in en zitten we met kandidaten en werkgevers en ondernemers om tafel. We bieden kandidaten ook een nazorgtraject als ze aan het werk gaan. Zij mogen ons altijd bellen als er een probleem is en wij bellen hen om te vragen hoe het gaat. Die persoonlijke aanpak wordt bijzonder gewaardeerd. We onderzoeken nu ook of we de stap van uitkering naar arbeid kunnen stimuleren met premies en tegemoetkomingen vanuit de gemeente.”

Wat is het allermooist aan wat je aan het doen bent?

“We zien inwoners vanuit een uitkeringssituatie groeien naar weer op eigen benen staan en weer meedoen aan de maatschappij. En we zien wat dat met hun eigenwaarde doet. We zeggen altijd dat we er voor de inwoners zijn en maken dat nu waar. Het is heel mooi te merken dat je daadwerkelijk impact kunt maken.”

Vanaf september '23 is gewerkt aan de voorbereidingen van het **project 'bestrijding inkomensval'**, gericht om de inkomensval op te vangen van sommige Bredanaars die van uitkering naar werk gaan en daarbij te kijken op welke wijze werken voor deze Bredanaars ook financieel lonend wordt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het digitale programma 'WerkloonT'. Cofinanciering (Spuk Kansrijke wijk) is aangevraagd voor dit plan.

Verbeter Breda denkt mee over het mogelijk maken van de **Energiecampus**. Dat is een samenwerking van de bouwschool (Curio) en IW Brabant/Zeeland en Wij Techniek. Iedereen tussen de 16 en 67, die aan het werk wil in de energiesector komt in aanmerking voor een passende opleiding én voor steun bij de weg naar werk in de energiesector. Daarmee helpen zij meer mensen uit Verbeter Breda wijken aan het werk en wordt het tekort aan medewerkers die de noodzakelijke werkzaamheden verrichten om de energielasten van huishoudens omlaag te brengen verkleind. Tot slot betekent de komst van de Energiecampus ook een welkome investering en impuls in de Hoge Vucht; de Energiecampus ligt in Biesdonk.

Er zijn 19 jongeren gestart binnen het **jongeren perspectief fonds (JPF)** en zij zijn op dit moment allemaal nog aangehaakt. Binnen de begeleiding van deze jongeren passen wij onze hulpverlening volledig aan naar het tempo en de wensen van de jongere. We

wekken vertrouwen, bouwen een hulpverleningsrelatie op en doen wat nodig is. De jongeren binnen het JPF hebben allemaal multiproblematiek en waren in reguliere (schuld)hulpverlening al uitgevallen.

Instabreda.nl is een instrument om te communiceren met inwoners over werk en uitkering. In het kader van Verbeter Breda lanceerden we Q4 2023 **de Sociale Kaart**. Daarop is elke maatschappelijke organisatie van Breda zichtbaar. Naar aanleiding van een eerste uitvraag in oktober nemen 64 maatschappelijke organisaties deel. In een tweede uitvraag die medio november uitgezet wordt is de verwachting dat dit aantal verder zal toenemen. Wat de hulpvraag ook is, de online kaart laat zien welke ondersteuning er is en waar. De Sociale Kaart is o.a. te vinden op www.verbeterbreda.nl/socialekaart. Met de sociale kaart is hulp en ondersteuning makkelijker vindbaar, zeker voor jongeren.

Doorbreken van armoede

In 2023 zijn met de raad de eerste stappen gezet in het proces om te komen tot een nieuw beleidsplan **Armoede en Schulden**. De raad is in meerdere sessies geïnformeerd over de huidige mogelijkheden om inwoners te ondersteunen die leven in armoede en/of schulden en wordt een doorkijk gegeven in mogelijkheden om hier anders invulling aan te geven. In Q1 2024 verwachten we deze fase af te ronden waarbij ook het maatschappelijk veld en het waardennetwerk Bestaanszekerheid wordt betrokken en wordt het nieuwe beleidsplan verder uitgewerkt.

In het kader van de doorontwikkeling van de **Breda Pas** is opdracht verstrekt aan een externe projectleider. In Q1 van 2024 zal de analysefase afgerond worden waarna de voorbereiding, aanbesteding en tenslotte de implementatie uitgevoerd wordt in 2024. Naar verwachting is deze opdracht Q4 2024/ Q1 2025 volledig afgerond.

In opdracht van de gemeente deden het Lean Management Instituut en Procreate in opdracht van de gemeente de 1e helft '23 onderzoek naar hoe te werken aan een **klantreis 'armoede en schulden'** die voldoet aan de beleidsuitgangspunten. Daarvoor onderzochten zij op basis van verhalen van bewoners (klanten) de bestaande situatie. Op basis van hun rapport zijn in een werkconferentie afspraken gemaakt om problemen in de klantreis 1 voor 1 aan te pakken, te starten met 1 experiment in Q1 2024.

De gemeente is partner in het plan **'Samen voor bestaanszekerheid'**, dat door een aantal deelnemers van het waardennetwerk bestaanszekerheid is ontwikkeld in Q4 2023 (en waarvoor we subsidie hebben aangevraagd in het kader van de Spuk Kansrijke Wijk). Trekkers zijn Humanitas, het IMW (maatschappelijk werk in Breda) en de voedselbank Breda. MEE West-Brabant, Quiet Breda en de gemeente doen mee in de uitvoering van het plan. Het plan richt zich op het eerder bereiken van moeilijk bereikbare bewoners met (dreigende) financiële problemen. Dit door het inzetten van ervaringsdeskundigen en sleutelfiguren in de buurt om anderen te inspireren met hun eigen verhaal en de helpende hand te bieden. Het plan wordt uitgevoerd in 2024 tot en met 2026.

We zien als gemeente dat er nog steeds veel jongeren uit de gespecialiseerde jeugdhulp tussen wal en schip vallen vanaf hun 18e jaar. Dit moet anders. Daarom is vanaf januari '23

in het kader van **het project 18-/18+** binnen de gemeente een screeningsteam gestart om een soepele overgang rond het 18^e jaar te realiseren van gespecialiseerde jeugdhulp naar vervolgondersteuning. Dit om te voorkomen dat jongeren moeten zoeken naar juiste hulp, tussen wal en schip belanden, meerdere keren hun verhaal moeten doen of er een gat valt in de ondersteuning waardoor problemen verergeren of nieuwe problemen ontstaan. Inmiddels zijn er van 111 jeugdigen hun Toekomstplan besproken in het screeningsteam, bestaande uit medewerkers vanuit Wmo, (Beschermd Wonen en Begeleiding), RBL, Breday en Jeugd. Waar nodig is verdere hulp ingezet. Een thema dat ook opgepakt gaat worden vanuit dit project is het voorkomen van dak- en thuisloosheid van jongeren. Dit bevindt zich nog in de voorbereidingsfase.

Verminderen van de kosten

We hebben (in het kader van de 1^e tranche Volkshuisvestingsfonds) flinke stappen gezet in de ondersteuning bij de **verduurzaming van (particuliere) woningen** en 4 VvE complexen in de Hoge Vucht en Doornbos. Er is een ambitieus plan ingediend voor de 2^e tranche Volkshuisvestingsfonds, gericht op verduurzaming en het versterken van leefbaarheid en veiligheid in Tuinzigt (en enkele ingrepen in o.a. Brabantpark en Hoge Vucht). Hierover wordt de raad apart geïnformeerd. De aanvraag is mogelijk gemaakt met 1 miljoen cofinanciering Verbeter Breda middelen.

Aandachtspunten

- Diverse interventies die bijdragen aan een leefbaar inkomen zijn niet op het niveau van een wijk te organiseren. Indien middelen Verbeter Breda worden ingezet voor stedelijke interventies wordt dit expliciet verantwoord in de plannen.
- De verwachting is dat het rijksbeleid t.a.v. bestaanszekerheid de komende jaren zal veranderen. Dit zal ook invloed hebben op de koers van Verbeter Breda en de bijbehorende plannen.

Naar een integrale wijkaanpak

Het programma Verbeter Breda moet nog een vertaling krijgen per wijk. Binnen het programma moet nog een wijk of gebiedsgerichte manier van werken met elkaar ontwikkeld worden. Hierop vooruitlopend zijn we binnen de gemeente stappen aan het zetten die dit wijkgericht werken gaan ondersteunen. De belangrijkste hiervan is naast de doorontwikkeling van de wijkagenda's het komen tot wijk- en gebiedsvisies in de Verbeter Breda wijken.

Binnen Verbeter Breda bestaat de wens om te komen tot een gezamenlijk raamwerk per wijk (of gebied) van waaruit samengewerkt kan worden aan de gewenste ontwikkelingen in de wijk. Het gaat hier om de vertaling van de gedeelde ambities en doelstellingen van bewoners, relevante organisaties en bedrijven en gemeente op de middellange termijn (2040 voor Verbeter Breda) naar de wijk, met daarbij een gezamenlijk uitvoeringsprogramma (gemeente en partners Verbeter Breda) voor de eerste vier tot vijf jaar.

Meer focus op de wijk

Iedere wijk is anders en we willen meer vanuit de kansen en uitdagingen van wijkbewoners en de wijk denken en werken. Om dat te kunnen doen moeten we die kansen en uitdagingen op het gebied van wonen, werken, leefbaarheid, veiligheid et cetera wel samenbrengen. Als gemeente hebben we binnen Verbeter Breda de handschoen opgepakt om te beginnen met een integraal wijkplan (gebiedsvisie) voor Brabantpark/Heusdenhout én Tuinzicht. Dit doen we samen met de partners van Verbeter Breda en andere vertegenwoordigers en bewoners die in de wijk actief zijn. Bij het maken van deze wijkplannen wordt ingezet op een verbinding tussen de drie bouwstenen uit het Pact van Breda, deel 3. Ook wordt gekeken naar het raamwerk aan interventies van Circusvis³ om te komen tot veerkrachtige wijken.

Inzet op leefbaarheid en veiligheid

De Wijkagenda is onderdeel van de gemeentelijke Aanpak Aandachtswijken. We hebben de wijkagenda meer in verbinding gebracht met de Verbeter Breda-ambities, als eerste stap van de doorontwikkeling van de wijkagenda's tot integrale wijkplannen. We gaan door met deze inzet naast ons reguliere werk in de wijk, zodat we samen met de corporaties, bewoners en andere partners gericht blijven werken aan het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in deze wijken.

Afronding Actieplan Verbeter Breda

In 2022 heeft de gemeente op initiatief van de raad middelen ter beschikking gesteld voor initiatieven uit de wijken die bijdragen aan de doelen van Verbeter Breda; met name om de energie van bewoners vast te houden op weg naar de start van het programma. In 2023 zijn er nog kosten gemaakt in het kader van het actieplan en een aantal projecten opgeleverd, zoals de aanpak van sportpark Kadijkje (o.a. realisatie van twee

³ [ONDERZOEK: Veerkracht in het corporatiebezit \(UPDATE!\) \(veerkrachtigewijken.nl\)](#)

kunstgrasvelden van Advendo en handbalvereniging Terda). Als maatschappelijke tegenprestatie voor de bijdrage uit het Actieplan stellen beide partijen hun veld beschikbaar voor organisaties die activiteiten willen organiseren voor met name jongeren. Ook is de voetbalkooi in Geeren Zuid na de zomer '23 opgeleverd en ging de nieuwe keuken in het voorjaar '23 open in het buurthuis de Sleutel in Muizenberg Kesteren.

Ger Bruggeman, voorzitter s.v. Advendo:
"De jongeren voelen zich hier thuis en geborgen"

Aan welk (Verbeter Breda) doel werk je?

"Bij ons komen veel beïnvloedbare jongeren. Ons doel is hen van de straat te houden en een kans te geven, zodat ze niet voor het 'makkelijke geld' gaan. Daarom bieden we huiswerkbegeleiding en sociale begeleiding aan. En organiseren we activiteiten samen met partners. Bijvoorbeeld met Grote Broer, Grote Zus, GetStarted en Breda Actief.

We willen dat jongeren altijd bij ons terechtkunnen en niet op straat gaan rondhangen als door regen de velden te nat zijn om op te voetballen. Daarom hebben we hard gelobbyd voor een kunstgrasveld. Dat is er nu eindelijk gekomen. Sinds het in september is geopend, wordt het eigenlijk constant gebruikt. We stellen het kunstgrasveld ook elke week 10 uur beschikbaar voor andere partijen, zoals Breda Actief. Zodat ook anderen ervan gebruik kunnen maken met wie de jongeren in contact kunnen komen."

Hoe gaat het?

"Ik zie de wijk opbloeien. Kinderen komen hier graag en sinds juni hebben we zelfs 10 nieuwe jeugdteams bij Advendo. We plukken nu de vruchten van tien jaar hard werken. De wijk weet ons te vinden; mensen lopen steeds makkelijker binnen voor een kop koffie. En de jongeren voelen zich thuis en geborgen en komen hier graag. En onze contacten met partijen in de wijk worden steeds beter."

Wat is het allerleukst of allermooist aan wat je aan het doen bent?

"Het plezier wat je ziet bij mensen en kinderen om hier te komen, dat is mooi om te zien. Dat mensen hier lachend komen binnenlopen. En we steeds beter die speciale band met kinderen kunnen opbouwen, waarin zij met hun problemen bij ons aankloppen. Dat we die vertrouwensband hebben weten op te bouwen, vertelt mij dat we op de goede weg zijn."

Aandachtspunten

- De gemeente heeft in het kader van Verbeter Breda bewust geen subsidieregeling voor bewonersinitiatieven meer. Vanuit wijkzaken zijn er middelen beschikbaar voor initiatieven van bewoners (via het wijkplatform per wijk). Daarnaast kent de gemeente subsidie voor maatschappelijke inzet in de stad toe via de waardennetwerken. Niet alle maatschappelijke initiatieven komen in aanmerking voor subsidie via de waardennetwerken. Verbeter Breda kan hierin geen compenserende rol spelen als structureel financier van maatschappelijke initiatieven, die meestal niks hebben aan eenmalig geld.
In 2024 proberen we de samenwerkruimte voor initiatieven te professionaliseren. In de samenwerkruimte brengen we allerlei partijen en experts samen om na te denken over de businesscase van maatschappelijke initiatieven die echt bijdragen aan kansengelijkheid en tweedeling tegengaan.
- Er zijn positieve gesprekken gevoerd met PCP (voetbalvereniging Brabantpark) over steun bij de aanleg van een kunstgrasveld, conform aanpak WDS en sportpark

Kadijkje. PCP kan in 2023 nog niet aan de voorwaarden voldoen om in aanmerking te komen voor de beschikbare lokale en landelijke financiële regelingen. Zij krijgen hulp om uiterlijk eind 2024 wél aan de voorwaarden te kunnen voldoen. Het risico bestaat dat de gemeentelijke Subsidie voor investeringen in buitensportaccommodaties (de 1/3e regeling) dan is uitgeput. Daardoor zou het alsnog niet mogelijk zijn om een kunstgrasveld te realiseren.

Organisatie van Verbeter Breda

Samenwerken en sturen

Op 19 april 2023 hebben we als gemeente het Pact van Breda, deel 3 en de partnerschapsovereenkomst ondertekent. Hiermee verbinden wij ons aan de ambitie en doelen van Verbeter Breda en werken we actief mee aan de uitvoering van het Pact van Breda, deel 3. Wij zeggen hiermee ook dat we zullen werken volgens de zes principes van Verbeter Breda en dat we in onze samenwerking met partners de volgende vier waarden vooropzetten: gelijkwaardig, verantwoordelijk, vernieuwend en vertrouwen.

Verbeter Bestuur

Verbeter Breda kent een groot netwerk van partners. Enkele partners nemen namens een sector⁴ een vertegenwoordigende rol op zich in het Verbeter Bestuur. Ook de gemeente neemt zitting in dit bestuur. Vanuit het rijk sluit een rijksvertegenwoordiger aan. Ook vier bewoners nemen deel aan dit bestuur. Het Verbeter Bestuur staat onder voorzitterschap van de Burgemeester. Het eerste Verbeter Bestuur is in haar definitieve samenstelling gestart in september '23 en bestaat uit de volgende personen:

Taminount Kaddouri, Sinead Power, Guy Heuvel, Latifa Cherabi (allen bewoner-bestuurders), Arthur de Mooij (Justitie en Veiligheid), Nicole van Son (onderwijs), Tonny van de Ven (Wonen), Arjen van Drunen (Gemeente), Willem de Keijzer (Bedrijfsleven), Anthonie Maranus (Zorg en Welzijn), Eric Bezem (Rijksvertegenwoordiger namens Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid) en Paul Depla (voorzitter).

Verbeter Bureau

Het Verbeter Bestuur heeft in september 2023 de directie van het onafhankelijke en gezamenlijke programmabureau (Verbeter Bureau) aangesteld. Coen Michel en Jessie Bekkers-van Rooij hebben samen tot taak om het programma aan te blijven jagen en ervoor te zorgen dat de partners doen wat ze hebben beloofd, opdat de ambitie ieder jaar een stukje dichterbij komt. De overige leden van het Verbeter Bureau, te weten drie aanjagers, een programmaondersteuner en een communicatiemedewerker starten in januari '24. Partners dragen gezamenlijk de kosten van dit programmabureau.

Om snel van start te kunnen gaan is het Verbeter Bureau administratief ondergebracht bij de gemeente Breda. Om de onafhankelijkheid en gezamenlijkheid te waarborgen heeft het Verbeter Bestuur gevraagd om een onderzoek naar de voor- en nadelen van de oprichting van een eigen juridische entiteit. Dit wordt in 2023 en 2024 nader onderzocht door het programmabureau.

⁴ De volgende sectoren zijn vertegenwoordigd in het bestuur: Scholen en kinderopvang, Woningcorporaties, Bedrijfsleven, Veiligheid en Justitie en Zorg en Welzijn.

Samenwerking met het rijk in het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV)

Er zijn korte lijnen ontstaan tussen de diverse betrokken ministeries en de 19 focusgebieden van het NPLV. Naast regulier overleg tussen Verbeter Breda en BZK is er driewekelijks overleg tussen diverse ministeries (BZK, SZW, J&V, OC&W en VWS) en alle focusgebieden; dit leidt tot meer afstemming bij beleidsontwikkeling en meer integraliteit. Kennis wordt ook uitgewisseld middels diverse bijeenkomsten, werkbezoeken en in citydeals (bv. Citydeal energieke wijken); Breda was in '23 regelmatig gaststad en wordt gewaardeerd om haar inbreng.

Beweging Verbeter Breda

Communicatie

Vooruitlopend op de start van het Verbeter Bureau heeft het huidige projectteam Verbeter Breda partners en geïnteresseerden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen Verbeter Breda via social media berichten en nieuwsbrieven. Op dit moment ontvangen meer dan 900 personen de nieuwsbrief, volgen meer dan 1200 mensen Verbeter Breda op LinkedIn, 118 op Facebook en iets meer dan 327 op Instagram. Het bereik op de laatste twee media is echter veel groter. Maar dit verdient wel aandacht. Dit zal vanaf januari het Verbeter Bureau verder oppakken.

Het projectteam ontwikkelde eind '23 een nieuwe en verbeterde website Verbeter Breda, zodat het Verbeter Bureau goed van start kan met het informeren en betrekken en mobiliseren van partners, bewoners en geïnteresseerden. Deze is 9 november jl. live gegaan.

De Verbeter Breda Week

In de week van de ondertekening van het Pact van Breda deel 3 organiseerden (studenten betrokken bij) het Urban Living Lab samen met projectteam een Verbeter Breda week, waarin verschillende partijen hun werk op het terrein van kansengelijkheid lieten zien aan de stad. Zo introduceerde het Chassé theater hun actie 'koop een kaartje voor een ander'. JINC nam jonge MBO-ers van Curio Prinsentuin mee op bliksemstage binnen afdelingen van de gemeente Breda. Studenten van St Joost ontwikkelden een kunst expositie over kansenongelijkheid en teams met diverse achtergronden voetballen tegen elkaar bij Advendo.

Jongerenraad en in gesprek met kinderen

Centraal in het programma staat het tegengaan van kansenongelijkheid door te investeren in de nieuwe generatie, in kinderen en jongeren. Het is van belang dat ook hun stem gehoord wordt en dat zij ook actief betrokken worden. Als gemeente vinden we dit niet alleen belangrijk voor het programma Verbeter Breda, maar voor alles wat we doen. Daarom bouwen we met een impuls vanuit Verbeter Breda aan een programma en platform waar de stem van de jeugd echt kan klinken. We richten ons op -9 maanden (aanstaande ouders) tot jongvolwassenen tot 27 jaar. Op dit moment lopen al twee onderdelen: WijkminiSters⁵ (8 tot 12 jaar) en de Jongerenraad (13-27 jaar), die tevens onderdeel uitmaakt van JongBreda⁶. De Jongerenraad heeft onder andere meegedacht over de drie bouwstenen binnen het Pact van Breda, deel 3.

5

In Breda kennen we 33 WijkminiSters, elke wijk is vertegenwoordigd. Dit sluit goed aan bij de behoefte van kinderen. WijkminiSters zetten zich in voor hun wijk en buurt. Kinderen vinden het belangrijk, dat hun wijk schoon en veilig is. Zij hebben ook de Kindertrendrede 2023 opgesteld en 24 mei jl. gepresenteerd aan de wethouder Jeugd.

⁶ @JongBreda is te vinden op TiktTok en Insta. Het wordt tot nu toe bijgehouden door scholieren en studenten in Breda. Een platform voor en door jongeren dus. De Jongerenraad houdt 1x in de 5-6 weken een pizza-avond.

Romy Nillesen**“Veel jongeren worstelen met eenzaamheid”****Aan welk doel van Verbeter Breda werk je?**

“Aan de spelregel: doe en beslis de dingen samen met de mensen om wie het gaat. De jeugd is belangrijk binnen Verbeter Breda. Om de jeugd een stem en plek te geven binnen het programma is Jong Breda opgericht. We werken aan een platform, waar we de stem van de Bredase jongeren verzamelen en laten klinken. Vanuit mijn opleiding Mens en Techniek bij Avans loop ik stage bij deze club.”

Hoe gaat het?

“In onze Jongerenraad praten jongeren tussen de 13 en 28 jaar over vraagstukken uit onder andere Verbeter Breda. Dat wordt dan meegenomen in de officiële overleggen, zodat onze stem daar ook gehoord wordt. Daarnaast werken we aan onze kanalen op Tiktok en Instagram. Hier maken we overzichtelijk waar jongeren terecht kunnen, bijvoorbeeld met hun uitdagingen en vragen. Maar ook, waar zijn leuke dingen te doen in de stad?

Veel jongeren kampen met gevoelens van eenzaamheid, maar praten daar niet zo makkelijk over. Om eenzaamheid te voorkomen is het belangrijk dat jongeren actief blijven en echt contact kunnen maken met anderen. Ook daar werken we aan met studenten van Avans en BUas en met maatschappelijke organisaties in de stad, bijvoorbeeld door het organiseren van workshops.”

Wat is het mooist aan wat je aan het doen bent?

“Het is heel gaaf om te weten dat er echt wat gebeurt met wat we nu aan het doen zijn. En dat het een verschil gaat maken. Bijvoorbeeld wat betreft eenzaamheid; ik zie dat veel jongeren hiermee worstelen. En het voelt goed dat mijn stage niet alleen iets is wat ik doe voor school, maar dat ik hiermee een bijdrage lever aan het werkelijk beter maken van het leven van een ander.”

De financiering

Het programma Verbeter Breda bevindt zich in de opstartfase. Het jaar 2023 stond in het teken van kwartier maken. Onderdeel hiervan is het werken aan de financiële randvoorwaarden om het Pact van Breda deel 3 ook uit te kunnen gaan voeren.

Uitgangspunt van Verbeter Breda is een duurzame verandering door de dingen structureel anders te organiseren, in te richten, te financieren en te doen. Het vertrekpunt voor de financiering van het uitvoeringsprogramma is dan ook dat alle partners hun eigen mensen en middelen inzetten om het uitvoeringsplan te bekostigen. Partners dragen in geld en/of natura bij aan de uitvoering van de plannen waarbij ze betrokken zijn.

Soms helpt een extra impuls om iets te veranderen, nieuwe dingen uit te proberen of er tijdelijk een schepje bovenop te doen. Naast de al toegekende rijksmiddelen voor Preventie met Gezag (2022), de Rijke Schooldag (2022), de eerste tranche van het Volkshuisvestingsfonds (2022) heeft het programma dit najaar een aanvraag ingediend voor de SPUK Kansrijke Wijken. Deze subsidieregeling van BZK, OC&W, SZW en VWS heeft als doel om de stedelijke focusgebieden te ondersteunen bij actielijn 3 van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid: meedoen in de samenleving.

Samen met partners van Verbeter Breda hebben we als gemeente projectvoorstellen voorbereid (te vinden in deze voortgangsrapportage) op de thema's "preventie armoede en schulden", "veerkracht en weerbaarheid", "re-integratie", "de ontwikkeling van het jonge kind" en "gezonde leefomgeving". Ook waren er middelen beschikbaar voor meer integrale thema's (die we inzetten op de bieb 4.0, ontbijt op school en versterken van ontmoetingsplekken). Tot slot worden via deze SPUK de middelen van het Rijk voor het programmabureau Verbeter Breda automatisch toegekend. Als de volledige aanvraag wordt goedgekeurd ontvangt het programma Verbeter Breda in totaal 9.120.625 miljoen. (voor 2024 t/m 2026). De gemeente Breda heeft deze aanvraag namens het programma ingediend.

Tot slot is er een aanvraag gedaan voor de 2^e tranche van het Volkshuisvestingsfonds voor de herstructurering van de woningvoorraad in voornamelijk Tuinzigt (maar ook Brabantpark, Hoge Vucht en Doorbos Linie) . Er is in totaal 17,5 miljoen euro aangevraagd (met cofinanciering gemeente voor ruim 7,7 miljoen euro, waaronder 1 miljoen uit de begroting Verbeter Breda) voor de uitvoering van talloze projecten (waarover de raad apart is geïnformeerd).

Gemaakte kosten 2023

Hieronder een overzicht van de gemaakte en verwachte kosten in 2023. Naar verwachting geven we iets minder uit dan begroot. Deze middelen (ongeveer 2 ton) vloeien terug in de algemene reserve.

Beschikbare exploitatiemiddelen Verbeter Breda 2023	1.900.000
(gemaakte kosten en verplichtingen Verbeter Breda 2023)	
Algemene kosten	
(tijdelijk) programmabureau (personele inzet en bestuur Verbeter Breda)	450.000
communicatie en participatie (inclusief ontwikkeling Pact van Breda deel 3 en Verbeter Breda week)	160.000
opstartkosten externe locatie programmabureau	20.000
Pact deel 3: Goed wonen in een fijne wijk	
haalbaarheidsonderzoek bieb 4.0 / voorbereidingen tijdelijke bieb	30.000
doorontwikkeling wijkagenda's (richting wijkaanpak)	150.000
voorbereidingen passend toewijzen/differentiatie	13.000
onderzoek sportboulevard	15.000
kosten alliantie Goed Wonen	21.430
Pact deel 3: Kunnen worden wie je wilt zijn	
proef gratis bijles rijke schooldag	21.366
Pact deel 3: Leefbaar inkomen	
bijdrage waardenetwerk bestaanszekerheid 2024 (voorgestelde budgetoverheveling)	377.000
alliantie leefbaar inkomen	11.000
bijdrage energiecampus	300.000
afronding Actieplan Verbeter Breda	113.000
Totaal	1.681.796,00

Het volgen van de resultaten

Onderdeel van onze gemeentelijke bijdrage is de Monitor Verbeter Breda, die in de 1^e helft 2023 is ontwikkeld. Deze is als bijlage toegevoegd aan deze rapportage. De monitor is besproken in een raadsbijeenkomst met de raad in september 2023.

Het programma Verbeter Breda werkt toe naar meer kansengelijkheid en een verbonden stad. Daarom hebben we in de monitor opgenomen dat de scores op alle indicatoren in de Verbeter Breda buurten in 2040 niet meer afwijken van de scores in de niet-Verbeter Breda wijken, daarbij is waar mogelijk gekeken naar een gemiddelde score van de afgelopen jaren. Op de volgende pagina staat de tabel met daarin de huidige cijfers en de streefwaarden (targets) voor de jaren 2025 en 2040.

De monitor is nog niet 'af'. Nog niet alle indicatoren zitten al goed in de monitor; hier gaan we fasegewijs mee aan de slag. In afstemming met de gemeenteraad van Breda wordt besloten aan welke indicatoren we nu al en de komende paar jaar targets kunnen verbinden, een en ander natuurlijk in lijn met het programma Verbeter Breda. We doen dit in 2024 voor de indicatoren die iets zeggen over de tevredenheid van inwoners over voorzieningen in hun directe omgeving per wijk.

De conclusies over de voortgang op de doelstellingen onder de bouwstenen verwerken we straks ook in deze monitor. Als gemeente hebben we verder in beeld gebracht welke plannen zich ervoor lenen om – met een aanvullend (mini) onderzoek kwalitatieve informatie te verzamelen over de voortgang/effecten van het plan. De verdere ontwikkeling en uitvoering hiervan doen we in afstemming met het programmabureau.

Indicator	Meest recente score	Target 2025	Target 2040	Bron + jaartal meest recente data
Kwaliteit woning	6,9	7,0	7,6	Buurtenquête (2021)
Woningen zijn te duur	12%	11%	8%	Buurtenquête (2021)
Tevredenheid voorzieningen	6,7	6,8	6,9	Buurtenquête (2021)
Score verloedering	4,8	4,4	3,1	Buurtenquête (2021)
Rapportcijfer prettige buurt	7,2	7,4	8,0	Buurtenquête (2021)
Rapportcijfer veilige buurt	6,2	6,4	7,0	Buurtenquête (2021)
Incidenten overlast per 1000 inwoners	25,6	24,4	18,6	Politie (2022)
Ervaart (enkele) problemen met opvoeding	6%	5%	3%	Buurtenquête (2021)

Kinderen met schoolverzuim door ziekte (1-11 jaar)	25%	24%	21%	GGD (2021)
Vroegtijdig schoolverlaters t.o.v. doelpopulatie (18-22)	19,4%	17,6%	8,8%	JeugdVolgSysteem (2022)
Tevreden aanbod sportmogelijkheden	56%	58%	67%	Buurtenquête (2021)
Kinderen met overgewicht (2-11 jaar)	13%	11,7%	7,0%	GGD (2021)
Kinderen die niet of nauwelijks buiten spelen (1-11 jaar)	16%	14,3%	8,0%	GGD (2021)
Kinderen dat niet dagelijks ontbijt (1-11 jaar)	5%	4,4%	2,0%	GGD (2021)
Kinderen dat niet elke dag groente eet (1-11 jaar)	27%	26,6%	25,0%	GGD (2021)
Jeugdcriminaliteit komt voor	35%	31%	16%	Buurtenquête (2021)
Aanwas drugscriminaliteit (hoog risico jongeren)	9%	8%	5%	Zichtopondermijning.nl (2019)
Inwoners die net of met moeite rondkomen	33%	31%	22%	Buurtenquête (2021)
Gezinnen met kinderen met laag inkomen	9,74%	8,24%	2,60%	CBS (2021)
Bijstandsuitkeringen	4,17%	3,66%	1,12%	Suite Sociaal Domein (2022)

Niet alle indicatoren van Verbeter Breda zijn opgenomen in bovenstaande tabel omdat voor sommige indicatoren geldt dat er nog geen data beschikbaar is of omdat de Verbeter Breda buurten al positiever dan of gelijk aan de andere buurten in Breda scoren. Tevens lenen niet alle indicatoren zich ervoor om te streven naar het gemiddelde van de niet Verbeter Breda buurten, denk hierbij bijvoorbeeld aan het aandeel corporatie woningen in de woningvoorraad.

De streefwaarden zijn bepaald door in gelijkmatige stappen (een stap per jaar) toe te werken naar het gemiddelde van de niet Verbeter Breda buurten. Daarbij is het meest recente meetpunt (zie laatste kolom van de tabel) bepalend voor het startpunt van deze jaarlijkse stappen en is 2040 het jaar waarop het verschil met de niet Verbeter Breda buurten moet zijn overbrugd. Er is hierop een uitzondering gemaakt bij de indicator 'Aanwas drugscriminaliteit (hoog risico jongeren)' omdat hierbij het laatst bekende cijfer uit 2019 komt. Omdat dit cijfer een stuk ouder is dan die van de andere indicatoren geldt

dat 2021 en niet 2019 als startjaar voor het bepalen van de targets in 2025 en 2040 is genomen.